

MCDB 150 Nüfus Artışının Küresel Sorunları

11. Ders Dökümü

19 Şubat 2009

Profesör Robert Wyman: Bu gün ilk kez bir misafir hocamız olacak. Size Dr. Michael Teitelbaum'u tanıştırmaya mutluluğumu yaşıyorum. Lisans eğitimini ilginç bir kombinasyon olan biyoloji ve sosyolojide çift ana dal yaptığı Reed College'dan aldı. O bir Phi Beta Kappa'ydı ve bunun sonunda Rhodes bilgini oldu. Bu sınıfta Rhodes bilgini olmasını beklediğimiz kaç kişi var? Sonra O, Oxford'a biyoloji çalışmak için gitti ve danışmanı öldü.

Dr. Michael Teitelbaum: Önce felç oldu – sonra korkunç bir şekilde yavaş yavaş öldü.

Profesör Robert Wyman: Kötü bir şey oldu.

Dr. Michael Teitelbaum: Çok kötü bir şey oldu.

Profesör Robert Wyman: Sonra konunun istatistiksel ve nicel boyutunu çalıştı ve sonunda demografya alanında doktora yaptı ve ondan sonra Amerika'ya geri geldi, Oxford'da ve Princeton'da ve burada, Yale'de dersler okuttu. Akademisyenlerin çoğunun aksine, Amerikan hükümeti gibi, ben de aslında bazılarının gerçek dünya sorunları olup olmadığından emin değilim, ama gerçek dünya sorunları ile uğraştı.

Dr. Michael Teitelbaum: Evet, bir çeşit gerçekdişi.

Profesör Robert Wyman: Amerika Temsilciler Meclisi Nüfus Seçim Komisyonunun personel müdürüydü ve sonra Uluslar arası Göç ve Kooperatif Ekonomik Gelişme Çalışmalarında A.B.D. temsilcisi oldu. Ford Foundation, Uluslar arası Barış İçin Carnegie Vakfı'nda çalıştı, yani bu çok önemli bir görevdir. Şimdi de bilim ve teknoloji programlarından sorumlu başkan yardımcılığını yaptığı The Alfred Sloan Vakfı'nda çalışmaktadır.

National Academy of Sciences, National Institutes of Health, American Association for the Advancement of Science kuruluşlarının danışma kurulunda yer aldı. Yedi kitap yazmıştır ancak ben dört tanesini bulabildim: bir, iki, üç, dört. Böylece okuma paketinize ek olarak, umuyorum hepiniz almışsınızdır – bu akşam için okumanız gereken parça budur.

Buna ek olarak – bunlar onun kitaplarının sadece yarısıdır—beş tane önemli hükümet raporu, 75 makale, vs. yazmıştır. Onun yaptığı en önemli katkılardan birisi bizim daha yeni üzerinde durduğumuz konudur, sanırım Princeton Projesinin İngiltere ile ilgili olan kısmını anlatırken ondan bahsettim, İngiliz doğumlarının düşüşü üzerine olan kitap, işte yazarı burada. Ve *The Times Higher Education Supplement*, bu kitapta şöyle yazar: " Emsalsiz ölçüde çok veri bu tür çalışmalarda çoğu kere bulamayacağımız açıklıkta sunulur ve analiz edilir. Kitap paha biçilmezdir; Doğum oranlarında son zamanlarda meydana gelen düşüşlerin çok karmaşık olan nedenlerini sıralar ve açıklığa kavuşturur."

O, ayrıca küresel çevre sorunları, nüfus ve kaynaklar üzerinde çalışmıştır. O, şu kitabı, bir çevre kitabı yazdı, kendisinin en iyi araştırmalarından birisidir. Böylece bugün sadece ders değil bize onur da verdi, ayrıca bu akşam yemeğe gelmeye razı oldu ve tüm öğrencilerimiz davetlidir. Yemek, Timothy Dwight'da 5.30'da başlayacaktır ve yapacak başka işleriniz olduğunu biliyorum, gayri resmi bir akşam yemeği olacağından eğer 5.30 da orada olamazsınız, daha sonra da gelebilirsiniz; ya da daha sonra yapacak işiniz varsa uğrayıp, ayrılabilirsiniz. TD'de bir çeşit küçük bir yemek odası var, orada olacağız.

Geçen dersimizde Avrupa'da doğum oranlarının düşmesi üzerinde durmuştuk ve salı günü doğum oranlarındaki bu düşüşün –konuşmaya başlamıştık – Avrupa'da nasıl devam ettiğini ve oradan dünyaya yayıldığını görmüştük. Size küresel ölçekte doğum oranlarının düşüşünü gösteren bir grafik göstermiştim. Gelişmiş ülkelerde – size söylendiği gibi dünyada genel olarak, doğumlardaki düşüş, nüfus artışının hızla devam etmesini önlemeye yetecek kadar düşük olmadığını söylemiştim. Fakat Avrupa'da, Japonya'da, gelişmiş ülkelerde, doğumlardaki düşüş, nüfusun yeterince azalmasına sebep olmuş ve bu ülkelerde şimdi önemli bir azalma sorunu vardır; nüfuslarında muhtemel bir azalma, davranış kalıplarında kesin bir değişiklik ve Michael'ın uzman olduğu alan da bu ve ben ağzımı kapatır kapatmaz bu konu hakkında konuşacak.

Dr. Michael Teitelbaum: Teşekkür ediyorum Dr. Wyman, ve burada olmaktan onur duyuyorum. Size şunu söylemek istiyorum ki Robert Wyman profesörünüz oluğu için çok şanslı lisans öğrencilerisiniz. Onun dersinin ününü duydum ve onu tanıyorum, mükemmel bir akademisyen ve bilim adamıdır. Yayınlar listesi...

Profesör Robert Wyman: Birbirimize 100'er dolar bahşış verdik.

Dr. Michael Teitelbaum: Şu yayınlar listesine bakmam, evli olduğum 40 yıl boyunca karımın benden neden çok sıkıldığını anlamamı sağlıyor, çünkü bu çalışmaların çoğu ben akademisyen değilken yapıldı ve bunun anlamı boş zamanlarınızda, yaz tatillerinizde, hatta hafta sonlarınızda, ya da akşamları yapıldı. Fakat bu çalışmalarını yapmak ilginç ve heyecan vericidir ve bunları zevkle yaptım.

Bu mükemmel dersin programını gördüğüm için, yüksek doğum oranlarını, demografik geçişi gördünüz bu yüzden doğumların en azından 200 yıldır ilgi çektiğini ve fakirlikle, fakirlik endişeleri ile, az gelişmişlik, gelişmekte olan ülkeler vs. ile ilgili olduğunu biliyorsunuz, ya da Malthus'un yazdığı 1800'lere kadar gittiğini, ayrıca çevre sorunları vs. ile de ilgili olduğunu biliyorsunuz.

Fakat daha az bilinen bir şey, bu 200 yılın en az 100 yılında doğum oranlarının düşüklüğünün sorun olarak görüldüğüdür. Bunun uzun ve diyebilirim ki oldukça patırtılı bir tarihi vardır. Bundan endişe duyan çok sayıda kişi, çoğunlukla önde gelen bilim adamları ve politikacılarıdır. Diyebilirim ki bu konudaki tartışmalar, yüksek doğum oranlarında olduğu gibi yanlış anlamalar ve karışıklıklarla karışmıştır, yani nüfusla ilgili yanlış anlamalara ve karışıklıklara sebep olan bir şeyler vardır. Şimdi genel olarak düşük doğumlar güç azalması ile ilişkilendirilmektedir.

Bunu siyasal ve ekonomik anlamda düşünmelisiniz. Ulusal güç, imparatorluklar, imparatorlukların gerilemesi vs., bağlantılar kurulmuştur fakat bu bağlar çoğunlukla

neyin neye sebep olduğu konusunda muğlaktır. Düşük doğumlar imparatorlukların gerilemesine ya da ulusal gücün azalmasına sebep olur mu, ya da bu bir semptom mudur? Yorumcular çoğu kere ne hakkında konuştuklarını açıkça söylemezler. Fransız'ların bu konulardaki tartışmalarını bilenleriniz bunun, örneğin 1870'lerde Fransız entelektüel söyleminde çok önemli bir konu olduğunu bileceklerdir.

Fransızlar bunda hiç de yalnız değillerdir. Aynı endişelerin 1930'larda Almanya, İngiltere, İsveç, A.B.D, Rusya vs. de de dile getirildiğini görürsünüz. Daha yakın zamanda, geçen 30-40 yıl içerisinde Doğu Avrupa'da, Japonya'da, kesinlikle A.B.D.'de, ve son olarak Asya Kaplanlarında: Singapur, Tayvan ve Kore'de, bu görüş dillendirilmiştir. Güçle ilgili, ulusal güçle ya da ulus içerisindeki güçle ilgili olduğu için düşük doğumlar uzun zamandır siyasal ideolojilerle ve kültürel değerlerle ilişkilendirilmiştir. Bazı durumlarda, düşük doğumlar istenen toplumsal politikalara ulaşmak için bir araç olarak bile kullanılmıştır.

Bir noktaya dikkat çekmek istiyorum ve umuyorum ki bugünkü dersten öğrenerek gidersiniz, o da şudur: düşük doğumlar hiçbir zaman asla yaşayan insan sayısı ile ilgili olmamıştır, fakat buna her zaman sosyo-kültürel değerler gözünden bakılmıştır. Bunun, yaşayan insan sayısı ile ilgili olmadığını söylememin sebebi şurada gösterilir, çünkü eğer söylediğim şey doğru olmasaydı doğumlarla ilgili en azından 1950'den beri herhangi bir kaygı duyulmaması gerekiyordu.

Gördüğünüz gibi dünya nüfusu geçen yarım yüzyılda olağanüstü arttı ve gelecek demografik eğilimler konusunda herhangi bir kaygı olmaması gerekir, çünkü Birleşmiş Milletlerin yaptığı nüfus öngörülerinden hangisini alırsanız alın önemli bir artış gerçekleşeceğini göreceksiniz. Gerçekte, düşük doğumlarla ilgili korku, kültürel olarak tanımlanan bölgesel ya da ulusal, ya da dini, ya da etnik bağlamda şekillendirilmiştir. Bunu, eğer yapabilirsem kabaca şöyle söyleyebilirim ki daha önce öğrendiğiniz ölümlerin azalmaya başlamasından beri, en azından 2 yüzyıl öncesinden beri hiçbir zaman insan kıtlığı çekilmemiştir. Sadece algılanan ya da belli bir tip insan grubunun göreceli kıtlığı görülmüştür.

Bu tartışmalarda en kritik kategori ulusal gruplardır ve sonra dile ya da dine, ya da diğer alt gruplara gelirsiniz. Size bunun bir örneğini vermek için şunu belirtmek istiyorum ki, Fransa'nın önceki başkanı Jacques Chirac Paris belediye başkanırken Fransa'nın nüfusunun azalması konusunda uyarılar yapmıştı. Bu görüş sağdan sola kadar bütün Fransız halkının paylaştığı bir görüştür ve onlar çok az sayıda Fransız'ın olduğunu düşünür, ancak Jacques Chirac aynı zamanda Arap göçmenlerin ülkelerine gönderilmelerini ve gelecek göçmenlerin de sınırlandırılmasını teşvik etmiştir. Şunu demek istiyorum ki bize klasik olarak bu endişe, yaşayan insan sayısı ile ilgili değil, Fransa'da yaşayan Fransız insan sayısı ile ilgilidir.

Bu gibi şeylerde ideolojik birliktelik yoktur. Biraz önce Fransa'daki kaygının siyasi yelpazede sağdan sola kadar bütün kesimlerce paylaşıldığını söylemiştim. A.B.D'de liberal, Avrupa'da ise sol kanat olarak isimlendirebileceğimiz kesimler, muhafazakarlarla beraber o, ya da bu şekilde bu konudaki endişelerini ifade etmişlerdir.

Demokratik düşünürler, savaş arası dönem Almanya ve İtalya'sında milliyetçi sağcılar gibi demokrat olmayanlar, diğer Avrupa ülkelerindeki ve Fransa'daki Front Nationalé

gibi milliyetçi partilerin hepsi, Stalin'in ve Romanya'da Nikolay Çavuşesku'nun otoriter solcuları bu gibi endişeleri dile getirmişlerdir. Romanya ile ilgili benim yazdığım tamamen ayrı bir hikaye vardır. Eğer tuhaf bir durum görmek istiyorsanız Romanya hükümetinin 1960'larda ne yaptığını okuyun.

Düşük doğumlar siyasi sağcılar tarafından ulusal gücü, imparatorluk gücünü tehdit eden bir unsur olarak görülmüştür; ya da daha ekonomik motivasyonla olaya bakanlar tarafından sendikaların gücünü ve ücretleri azaltan bir tehdit olarak görülmüştür. Sağ kanattaki bir çok kişi, toplumsal sınıflar, ırklar, vs. arasındaki doğum oranı farklılıklarının alarm verici olduğunu ifade etmiştir. Fakat, samimi olarak söylersek bu endişeler sağcılarının bilinç altına yerleşmiştir ama sağcılarinkinden başka diğer siyasi argümanlar da vardır. Söylediğim gibi siyasi sol da çoğunlukla bu milliyetçi ve stratejik kaygıları paylaşmıştır.

1930'larda Hitler'in Almanya'sı çok katı milliyetçi bir politika izleyerek Almanya'da doğumları arttırmaya çalışmıştır. Stalin'in Sovyetleri de aynı şeyi yapmıştır, aynı zamanda, aynı yerde ya da aynı zamanda farklı yerde, bir çok bakımdan aynı politika. Sonra sosyalist devletler var, biraz önce Çavuşesku'dan bahsetmiştim, güçlü bir doğum yanlısı politikaları vardı. Fakat aynı zamanda Çin Halk Cumhuriyeti doğum yanlısı politikalarından çok güçlü bir şekilde doğum karşıtı politikalara geçmiştir ve bu, belki de dünya tarihindeki en enerjik doğum karşıtı politikadır; aynı ülke, aynı parti kontrolünde – nüfusu büyük oranda etkiler.

Şimdi, Batıda demokratik solcular genellikle düşük doğumların, kurmak ve geliştirmek istedikleri refah devletine yönelttiği tehditlere odaklanmıştır. Ve aslında eğer 1930'lara bakarsanız Myrdal'in (önde gelen ekonomist, İsveç solcularının Nobel Ödülü adayı) öncülüğünde ilginç bir tartışma vardı ve bu tartışmada İsveç'teki muhafazakar partilere refah devleti olarak isimlendirilen bir fikri tanıtmaya çalışıyordu ve bunu yapmanın yolu doğumları arttırmaktı. Eğer doğumları arttırmazlarsa, yaklaşık 50 yıl sonra hiçbir İsveçli kalmayacaktı ve sağ partileri, başarılı bir şekilde anlatmaya çalıştıkları refah devletini desteklemeye ikna ettiler.

Demograflardan ne haber? Onlar da bu tartışmalara katılmış mıdır? Evet, bazı en önde gelenleri de dahil, onlar da bu konuyu tartışmıştır. Bunun sebeplerinden birisi onların 1930'larda çok güçlü kavramlar ve teknikler keşfetmiş ve geliştirmiş olmalarıydı. Artışın gerçek oranı, net nüfus oranı, toplam doğum oranı ve demografik öngörü modeli kavramlarını henüz işleyip işlemediğinizi bilmiyorum. Bütün bunlar o zaman geliştiriliyordu – bu teknikler 1930'larda gelişti ve demografların İngiltere'nin nüfusunun, örneğin 1930'dan 1960'a kadar çok hızlı azalacağı tahminine götürdü ve *Twilight of Parenthood*, *Race Suicide*, ve benzer diğerleri gibi çok dokunaklı bazı roman ve akademik kitapların yazılmasına yol açmıştır. Bunlar demografik öngörü modellerini kullanarak ilgili gruplardan çok az sayıda insan kalacağını söylüyorlardı.

Şimdi bazı bakımlardan bunlar açıkça eksik tahminlerdi. Tahminler gerçekleşmedi, ve bu, yanlış anlamalardan kaynaklandı çünkü bunlar yeni teknolojilerdi ve daha yeni geliştirilmiş ve anlaşılmişti; üstelik tipik şekilde fazla bir heyecan, akademik heyecan vardı, gerçekten uzak geleceği gösteren bir pencere açtıklarını düşünüyorlardı. Artışın gerçek oranını ve öngörü modellerini kullanarak gelecek 50 yılı tahmin edebiliyorlardı. Böyle düşünüyorlardı. Ama yanıldılar. Bütün bu öngörülerin yanlış olduğu deneysel olarak ispatlanmıştır.

Şimdi bunu daha iyi biliyoruz çünkü bunların yanlış olduğunu gördük. Aslında işlerin çok kötü gittiğini görmek işe yarar, fakat demografik öngörülerin nüfusun geleceğini tahmin edeceğine inanma yanlışı şu anda, biz konuşurken de çoğunlukla demograf olmayanlar tarafından yapılmaktadır. Demograflar gelecek nüfusu tahmin etmede öngörülere inanamayacaklarını iyi öğrendiler. Demograf olmayanlar bunu öğrenmediler ya da öğrenmek istemediler, ve nüfusun Batı'da, Sovyetler Birliği'nde, Rusya'da, İtalya'da azalmasında ya da diğer kategorileri tahmin etmek için bunu kullandılar.

Şeyden ne haber—Çok tanınmış birkaç demografin da bu tahminleri yaptığını belirmiştim. Evet bunların en tanınmış Fransız demograf Alfred Sauvy'ydi, gerçekten çok tanınmış bir adamdı, belki de Fransız demograflarının en kıdemlisiydi. O, kariyerinin çoğunda, esas olarak 40 yıl boyunca bu tür düşük doğumların ilişkilerini ve azalmasını çalışmıştı.

Şimdi size O'nun doğum oranlarının çok düşük olmasına bağladığı bazı tarihi olayları sıralayacağım. İlk sırada Antik Atina'nın ve Roma'nın çöküşü var. Fransa'nın sanayileşememesi, 19. yüzyılda Fransız donanmasının gerilemesi, Fransız ordusunun 1940'ta Almanlar karşısında yok olması. O, değişik olayları çağrıştıran bir dil kullanmıştır. Örneğin O, "1940'ın maddi olmaktan çok korkunç moral başarısızlığı kısmen düşük doğum oranlarının sebep olduğu tehlikeli hastalıktandır" demiştir. Alman işgali, "eski adamlar canından bezmiş bir şekilde aşağılık bir çözüme dayanmaya çalışıyor. "O zaman geç olan, yani direniş "bağımsızlık ve özgürlüğe giden ulusal güç içerisinde yer alıyordu" Bizim bunaklığımızın hayati etkisi, bu ölümcül bir uyarı değil midir? Bununla beraber gelen Fransa'nın nüfusunun azalması, ölümcül bir durum, çöküşün genel bir mirasıdır." Bu alandaki yazıların ne kadar güçlü bir anlatıma sahip olduğunu görüyorsunuz.

Sizin, demografların, doğumların çok düşük olması kaygılarını yaşam boyu taşıdığı izlenimine kapılmanızı istemem, tam aksine, bu bütün demograflarca kabul edilen bir endişe değildi. Sonuçta 1930'ların bütün bu sıkıcı tahminlerinin yanlış olduğu ispatlanmıştır. Geçmiş, kafa karışıklıklarının ve endişelerin birisidir. Gelecekte ne haber? Şunu söyleyebilirim ki gelecek de büyük bir tahmin edilemezlik söz konusudur. Doğru olan şudur ki daha önce bir örneğini yaşamadığımız bir düşük doğumlar dönemi yaşıyoruz ve çok düşük olmaları ve daha önceden yaşanmamış olmaları nedeniyle Dünyada ne kadar yaygın hale geleceğini bilemiyoruz.

Daha önce benzeri görülmediği için bu oranların bu düşük düzeyde devam edip, etmeyeceğini bilmenin bir yolu yoktur. Eğer oranlar biraz yükselirse, hatta eğer sihirli 2.11 yenileme seviyesinin üstüne çıkarsa, ya da daha fazla azalır da (ülke sıralamalarının) lig tablosu seviyesine inerse, liderler şaşkırtıcı bir şekilde İtalya, İspanya, Hong Kong olacaktır. Birisi size bunu bilebileceğini söylese inanmayın, bunu bilebilecek bir yol yoktur.

Şunu biliyoruz ki 1930'ların düşük doğum oranları kısa süreliydi ve bunu 1930'larda düşük doğum oranına sahip bazı ülkelerde görülen ama diğer bazılarında olmayan belirgin bir bebek patlaması dönemi izlemiştir. Size söyleyebileceğim şudur ki Yale'den mezun olmanızın 50. yılı toplantısında neden bir araya gelmiyorsunuz ki size o zaman sizinle doğum oranları düşük olan bu ülkelerin yeni doğum oranlarının çok düşük mü kaldığını, daha da azaldığını mı yoksa biraz arttığını mı konuşalım.

Bunu bilmenin tek yolu budur. Şu grafik bir tahmin olarak kesinlikle yanlış olacaktır, ama benim tahminim budur.

Burada garip bir durum var, % 90'ı kendi doğumlarını kontrol edemeyen kadınların toplumundan, % 90'ı doğumlarını kontrol eden, hesaplı bir şekilde kontrol eden bir topluma geçmiş bulunuyoruz. Bunun sonucu şudur ki analizciler, demograflar, ve sizler, kadınların kolektif olarak ne yapacağını mantıklı bir şekilde tahmin etme ihtimaliniz azdır, şimdi biliyoruz ki onlar bireysel olarak, hesaplayarak kendi doğumlarını kontrol ederler. Akla yatkın çok çeşitli nüfus öngörülleri vardır, sizin yapabilecekelinize –eğer yapmak isterseniz- kıyasla şunlar sadece bunlardan bazılarıdır, bunlar hem yüksek tarafta hem de düşük tarafta oldukça muhafazakar sayılabilecek tahminlerdir.

Gerçekten çok önemli belirsizliklerin olduğu bu şartlar altında gelecekle ilgili öngörü yapmamızı sağlayacak tarihi tecrübelerin ihtiyatlı yorumunu yapabilir miyiz? Ben size bunlardan bir kaçını göstereceğim ve eğer yapmak isterseniz bunlarla beni vurabilirsiniz. İlk olarak, neredeyse kaçınılmaz bir şekilde nüfusu daha yaşlı bir yapıda göreceğiz, geçmişe göre daha yaşlı kompozisyonda göreceğiz. Düşük doğumların sonucu budur. Tabii ki eğer bir nükleer felaket olursa ya da başka türlü bir felaket olursa bütün tahminler geçersizdir. Bu öngörülerin ya da gelecek tahminlerinin hiç biri felaketleri içermez.

Geçmişte olduğu gibi daha genç bir nüfus yapısına dönmenin yolu doğumlarda belirgin bir artışın gerçekleşmesi ve bu yüksek doğum oranlarının devam etmesidir. Bunun anlamı da hızlı bir nüfus artışı *ad infinitum* demektir. Sanırım birçoğunuz bunun olma ihtimalinin olmadığını biliyorsunuz. Şimdi söylemek istediğim diğer şey şudur ki kadın başına 1.1 çocuğun düştüğü toplumlardaki gibi çok düşük doğum oranları ki bunları İtalya'da, Japonya'da, Japonya'nınki biraz daha yüksek fakat sadece 1.3.

Sanırım şu istenen bir durumdur – benim kendi sübjektif görüşümü söylüyorum, doğum oranlarının daha yukarılara çıkması istenen bir durumdur, fakat sanıyorum oranlar hiçbir zaman geçiş dönemi öncesindekiler kadar yüksek olmayacaktır. Zorluk, gençten yaşlı nüfus yapısına geçişi kolaylaştıracak yaratıcı mekanizmalar bulmak ve yeni şartlar altında uzun dönemde gelişecek bu toplumlarda uyum mekanizmalarını yerleştirmektir.

Söylemek istediğim ikinci şey; bizler toplu olarak demografik tahminleri yapmada her ikisi de çok önemli olan iki önemli yanışa düşeriz. Birincisi, dönem oranlarına aşırı vurgu yapma yanlışına düşeriz. Dönem oranı kavramını derste tartıştınız mı?

Profesör Robert Wyman: Geçen dersle ilgili bir okuma parçası vardı.

Dr. Michael Teitelbaum: Tamam, dönem oranlarına odaklanmak gibi bir tehlikenin içerisindeyiz. Ben de bu hatayı yaptım; çarpıtılmış oranlar olduğunu bilmemize rağmen İtalya'da kadın başına 1.1 çocuk. Bu rakam ortalama bir kadının çocuk yapma dönemini bitirdiğinde kaç çocuk sahibi olacağını belirleyen oranların epeyce altındadır, toplam bir orandır. İkinci tehlike—her gün yaptığımız bir şeydir, yaşlanma kategorilerini yanlış belirlemek, dolayısı ile demografik yaşlanmanın anlamını yanlış yapılandırırız. Bunların her ikisi ile ilgili bir kaç söz söylememe müsaade ediniz.

Avrupa'daki İtalya, İspanya, Portekiz, İrlanda gibi ülkelerde ortalama evlilik yaşı dolayısı ile ilk çocuk yapma ortalama yaşı önemli ölçüde yükselmiştir. Demografya standartlarında bunlar büyük artışlardır ve bu artışlar, çocuk doğurma ortalama yaşının hesap edildiği dönem için dönem oranlarını çarpıtacak kadar büyüktür. Bu durum demografların iyi bildiği bir durumdur; ancak siyasi liderler tarafından iyi anlaşılmamış bir durumdur.

Ben Kongrede bir komiteyle çalışırken, 'cohort-bir insan topluluğu' kelimesini kullanmamayı öğrenmişim çünkü ne zaman bu kelimeyi kullansam bir parlamenter 'arkadaşlarını, çevrendeki insanları mı kastediyorsun?' diye sorardı. Ben de 'hayır, bu bir nesil kavramı' derdim, sonra O, 'ooo, bunu anlamıyorum, gerçekleri bana söyleme zahmetinde bulunma' derdi, fakat bu terim bile yanlış anlaşılmıştır. Çarpıtmanın çok kolay olduğu gerçeğinden hareketle, o tür bir dinleyici grubu için dönem oranlarını çarpıtmak için bir el sepetinde hepimiz cehenneme gideceğiz gibi bir şey iddia ederseniz, bunun gelecekte sonsuza kadar devam edeceğini söyleyebilirsiniz.

Profesör Robert Wyman: Bize dönemin ne olduğunu söyleyebilir misin?

Dr. Michael Teitelbaum: Dönem oranı..?

Profesör Robert Wyman: Herkes dönem oranı ile ilgili parçayı okumadı.

Dr. Michael Teitelbaum: Tamam, dönem oranı şudur –şöyle ifade edilir –diyelim ki— bir dönem oranı olan toplam doğurganlık oranını ele alalım, bir anlamda bu şu anlamda yapay bir şeydir; diyelim ki kadınların 2009'daki doğurganlık davranışlarını özetleme girişimidir, bu arada demograflar sadece kadınları, her yaşta kadınları dikkate alır. Bu 15-19, 20-24 yaş arası kadınların doğurganlık oranıdır; bunlar, 2009'da gördüğünüz gibi farklı gruplardır. Bunlar farklı yıllarda doğmuşlardır; her birinin yaşına göre karakteristik doğum oranı vardır. Eğer herhangi bir yılda bütün bu yaş gruplarının hepsinin doğum oranlarını toplarsanız bir dönem oranı elde edersiniz. Bu her yaşta toplam nüfusun genel doğum davranışlarını özetleme girişimidir. Sonra biz bunu rakamla ifade ederiz, muhtemelen kafa karıştırıcı bir şekilde, kadın başına 1.1 çocuk ya da kadın başına 2.1 çocuk gibi. Bu herhangi bir gerçek kadın değil, yapay bir kadındır.

Profesör Robert Wyman: En iyi tür.

Dr. Michael Teitelbaum: Kadının en iyi türü, evet. Eğer siz – bunu anlamamanın diğer bir yolu – düşünün ki 1000 tane kadın demografınız var. Bunu gerçekten düşündüğünüz zaman, bu korkutucu bir durumdur ve onların işbirliği yaptığını düşünün, hepsi 15 yaşındadır, yani 15 yaşında demograflar ve bir birliktelik yaparak beraberce o yıl her bir yaş grubunun oranında çocuk doğuracaklar, ta ki doğurganlık dönemlerinin sonuna kadar. Doğurganlık dönemlerinin sonunda diyelim ki 40 ya da 45 yıl içerisinde ortak olarak o yıl için olan toplam doğurganlık oranı kadar çocuk sahibi olurlar, fakat tabii ki bu hiçbir zaman olacak bir durum değil. Sadece oranların ne anlama geldiğini anlamana yardımcı olmaya çalışıyorum.

Oranlarla ilgili sorun—dönem oranları ile ilgili iyi şeyin ne olduğunu söyleyeyim. Bunlar size herhangi bir yılda, ya da birkaç yıllık dönemde neler olduğunu söyler; bu yüzden buna dönem oranı adı verilir. Oranların özetinin son şekli budur. Grup

oranları bunu yapmaz, onlar size bugün 45 yaşında olan bir kadının bütün yaşamı boyunca kaç çocuğu olduğunu söyler. Dönem oranları ile ilgili sorun şudur ki eğer kadınlar çocuk doğurmayı geciktirir ya da hızlandırırsa bu, oranları çarpıtır. Her yıl eğer bir gecikme varsa çocuk yapma dönemleri bittiğinde sonuçta aynı çocuk sayısı ile bitirebilirler, fakat onu daha fazla yıllara yayarlar, böylece yıllık oranlar, dönem oranları bastırılır.

Bunun güney Avrupa'da olduğunu biliyoruz, orta Avrupa'da olmadığını da biliyoruz. Orta Avrupa'daki düşük oranla bu şekilde bastırılmaz, Güney Avrupa'daki oranlar bu şekilde bastırılır. Sanırım dönem oranları ile ilgili bu kadar yeter.

Şimdi, ikinci muhtemel hatanın demografların ve diğerlerinin bağımlı yaş kategorisi sınırlarını yanlış belirlemesi olduğunu söylemişim. Ne zaman yaşlı bağımlı duruma gelirsiniz? Yanıt 65'tir. Bu rakam nereden gelir? Keyfi midir? Bunu kim ortaya atmıştır? 1935'in Sosyal Güvenlik Kanunu'nu yapan kişiler bir kişinin kaç yaşında Sosyal Güvenlik Kurumundan emekli maaşı alması gerektiğine karar vermek zorundaydı. Neden 65 dediler? Aslında ilk önce 70 diyeceklerdi çünkü 19. yüzyıldan Bismarck'ın sosyal sigorta şemasını kopya ediyorlardı ve bu sistemde emeklilik maaşını 70 yaşında almaya başlarsınız.

O zaman işsizliğin çok yüksek olduğu bir dönemdi ve yaşlı çalışanları emekliliğe ayırma konusunda bir istek vardı çünkü böylece işsiz gençlere yer açılmış olacaktı; bu nedenle sınırı 5 yaş daha aşağı, 65'e çektiler. O zamandan beri istatistikî verilerde durum budur. Demograflar 1935 yılındaki 65 yaşın anlamının, 2005 ya da 2009'daki 65 yaşın anlamından çok farklı olduğu gerçeğine uyum sağlamış değildirler. Bu bir sorundur çünkü biz üçüncü ondalık sayıyla, yaşlı bağımlılık oranını hesap etmek için çok fazla zaman harcayacağız, aynı zamanda bileceğiz ki çalışan sınıf ile yaşlı bağımlı nüfus arasındaki sınır arasındaki mesafe gerçekten gittikçe artmaktadır.

Bu arada, aynısı çocuk bağımlı nüfus için de geçerlidir, insanların sizin gibi daha sonraki dönemde üretken işgücüne katıldıkları 15 ya da 19 yaşlar arası olarak tanımlanan genç bağımlı nüfus oranı da buna dahildir. Bütün bunlar da değişmiştir ama biz halen bu sınırlara bağlı kalarak kendi kendimizi ve diğerlerini kandırırız. Bunun bir çok alternatifi vardır. Bunlara girmeyeceğim fakat açık bir ihtimal yaş sınırlarını, hem genç hem de yaşlı sınırlarını yukarı doğru çekmektir, diyelim ki 15 ve 65 yerine 20 ve 70 yaş mantıklı bir iştir.

Önceki serileri de tutmak istersiniz çünkü zaman içerisinde karşılaştırma yapabilmeyi istersiniz, fakat alternatif bir oran bulmak işe yarayan bir stratejidir. Başka bir ihtimal yaş, yani çalışan grubun yaşı ile yaşlı bağımlı nüfus arasındaki gerçek yaş yerine geri kalan yaşam süresi beklentisini sabitlemektir.

Şimdi düşük doğumlara karşı verilen siyasi tepkiler üzerinde biraz konuşmama müsaade ediniz. Temelde iki tür siyasi tepki güçlü bir şekilde ortaya konur. Birincisi doğumları arttırıcı tedbirler almak, bu çok açık ve direk bir tepkidir, ve ikincisi uzun dönemde düşük doğumlara uyum sağlamaktır. Bu önerilerden birisini kabul ediyor değilim fakat size ortaya atılan analitik ihtimalleri vermek istiyorum.

Birincisi, birçoğunuzu da gücendirecek olan, bazı ülkelerdeki doğum kontrol yöntemlerine erişimi sınırlandırmaktır. Eğer doğum kontrol araçlarını kullanmanız

yasaklanırsa, kürtaj, sterilizasyon vs, doğum oranları artacaktır. Bu basitçe 1966'da Çavuşesku'nun Romanya'da yaptığı şeydir. Bu, muhtemelen liberal demokrasinin olduğu bir sistemde uygulanamaz bir yöntemdir. Romanya en hafif ifade ile liberal demokrasinin olduğu bir yer değildi ve bu başka bir çok bakımdan da kabul edilemez bir durumdu. Bu muhtemelen Amerika'da bir devrimle sonuçlanacak bir durumdur, fakat bu sadece analitik bir ihtimaldir.

İkincisi yüksek doğumları artırmak için alınacak ekonomik önlemlerdir ve bu geçmişte farklı şekillerde uygulanmıştır. Çocuk doğurmaya nakit paraya ne dersiniz? Ya da hükümet tarafından nafaka, ailedeki çocuk başına yıllık ödeme, ya da çocuklu ailelere vergi indirimi, bunlar A.B.D'de vergi kanununun birer parçasıdır. Bunlar düz miktarlar olabilir, düzden kasıt her çocuk ödenen nafaka ya da vergi indirimi bakımından eşittir. Ya da bunlar "artan oranlı" olabilir, sanırım bunu paranteze almalısınız, ki anlamı daha sonraki, çocuk için, doğumlar için artan bir miktar demektir. Örneğin birinci çocuğa hiçbir teşvik vermeyip, üçüncüsüne çok büyük teşvik verebilirsiniz.

'Ayni' yardımlar da yapabilirsiniz. Örneğin, Doğu Avrupa'nın çoğunda iki ya da daha çok çocuklu aileler daha geniş ve tercihli dairelerde oturabilirler, tercih edilen, devletin yaptığı daireler. Bu şekilde öncelik elde ederler ya da sübvans evlerde yaşarlar, veya insanlara erken emeklilik hakkı verebilirsiniz. Diyebilirsiniz ki örneğin üç yada daha fazla çocuğu olan kadınlar 65 yaş yerine 55 yaşında emekli olabileceklerdir, bu bir teşviktir. 1930'ların hem Sovyetler Rusya'sında hem de Nazi Almanya'sında kadınlara ödül verilirdi, altın madalyalar, kahramanlık ödülleri, örneğin Sovyet Rusya'da 8 ya da daha fazla çocuk yapan kadınlara altın madalya verilirdi.

Bu teşvikleri örneğin çocuğu olan kadınların değişik şekillerde iş gücüne katılımını kolaylaştıran geniş ailelerinki ile karşılaştırabilirsiniz; bunu yapmanın bir yolu örneğin okula başlamamış çocuklar için çocuk bakımını yapan hükümet destekli Fransızların Kreş sistemidir. İsveç hükümetinin çeşitli bu tür politikaları vardır. Bunlar masum örneklerdir ama daha katı örnekler de vardır. Annelik görevleri ile çeliştiği için kadınların iş gücüne katılmasını caydırıcı önlemler de alabilirsiniz.

Şimdi batı ülkeleri arasında gerçekte sadece birkaçı tamamen bu tür doğum yanlısı politikalar takip etmişlerdir. Fransa, Lüksemburg, Yunanistan ve Quebec akla ilk gelenlerdir. Bu tür politikaları olan diğer ülkeler de vardır ancak bunların doğum yanlısı değil, toplumsal politikalar olduğunu söylerler. Fakat bunlar örtülü şekilde doğum yanlısıdır ama onlar bunları genellikle kabul etmez. Fransa'da hiçbir zaman kabul edilmemiş olan annelik maaşı verilmesi önerisi vardır, buna annelik maaşı adı verilir, bu öneriye göre evde küçük çocukları ile kalan annelere hükümet tarafından ödeme yapılacaktı. Öneriye göre kadınlara anne olmaları için çalışan kadınların aldığıının % 25'i kadar maaş ödenecekti.

Sosyalist ülkelerde, Doğu Avrupa'nın eski sosyalist ülkelerinde bu çeşit çok program vardı. Bunların tamamı komünizmin yıkılması ile ortadan kalkmıştır, fakat bu ülkelerde çocuk teşvikleri, doğum ikramiyesi, 5 aya kadar ödemeli annelik izni, çocuk 3 yaşına gelinceye kadar ücretli izin ve bağış gibi büyük sübvansiyonlar sağlamışlardır. Düşük doğumlara sahip ve batılı olmayan ülkelere bu tür kanunlar uygulayan tek ülke şimdiye kadar bildiğime göre Singapur'dur ve eminim ki gelecekte başkaları da olacaktır.

Singapur çok güçlü doğum yanlısı politikalar adapte etmiştir ve Kore, Tayland ve Malezya'da bunların daha yumuşak şekilleri uygulanmaktadır. Singapur'da da yüksek eğitilmiş genç erkek ve kızların tanışıp, evlenmesini teşvik edecek kanunlar vardır; bir çeşit evlilik hizmeti sunulur, devlet onların tanışması, evlenmesi ve çocuk yapmasını ister. Singapur dışındakilere bu eğlenceli gelir, onlar bunun komik olduğunu düşünmez, tamamen mantıklı bir iş olduğunu düşünürler.

Bu kanunların doğumlara etkisinin olduğunu söylemek yerinde olacaktır, fakat bunların etkisi küçüktür. Bazı ülkelerde bunlar aynı zamanda çok da maliyetli kanunlardır ama yine de çok fazla etki yapmamışlardır. Doğu Avrupa'daki sosyalist ülkelerin 1980'lerde yaptığını Batı ülkelerinde yapmak isterseniz, maliyet çok çok büyük olabilir, iki ya da üç çocuklu her aileye ortalama gelirin 1/3 ya da 1/2'sini ödemeye kalkarsanız; bunun maliyeti çok yüksek olacaktır.

Şimdi, peki uzun dönemde düşük doğumlara adapte olma tedbirlerinden ne haber? Eğer değişim yavaşsa adapte olmak kolay olur, böylece çok düşük doğumlu ülkelerde yaş yapısında meydana gelen büyük ölçekli değişimlere ayak uydurmak zordur. Sonra, bağımlılık sınırları arasındaki sorunlara vs. değinmişim zaten, bunu tekrar etmeyeceğim, ama şu kadarını söylemekle yetineceğim ki yaşlı bağımlı nüfus, tanımlandığında, sağlık harcamalarından dolayı genç bağımlı nüfustan daha pahalıya mal olur.

Genç bağımlı nüfusa yapılacak temel yatırım eğitimidir, bu çocukların diğer masrafları aileleri tarafından karşılanır. İş, yaşlı bağımlı nüfusa geldiğinde, bunların masrafları aileler tarafından ödenmez ve sağlık masrafları hem pahalıdır hem de gittikçe artmaktadır. Burada şunu söylemem gerekir ki bu anlamda Batılı endüstrileşmiş ülkeler içerisinde en fazla sorunu A.B.D. yaşamaktadır. Bu, sadece en yaşlı nüfus yapısına sahip olması ve hızla büyüyen bir yaşlı nüfusu olmasından değil, fakat siyasi anlamda sağlık harcamalarını kontrol etme kabiliyeti olmamasından kaynaklanır ve bu, toplumsal bir sorundur, yaşlıların yaş yapısına da özel bir etkisi vardır.

Hükümet bu konuda ne yapabilir? Emeklilere sağlanan hizmetlerin şartlarını yeniden düzenleyebilirler, gerçek emeklilik yaşını değiştirebilirler, emeklilik sisteminin bir kısmını özelleştirebilirler, yüksek maaşlı emeklilerin gelirlerinden alınan vergileri arttırabilirler. Fakat, aslında emeklilik kanunu ile ilgili siyasi kararlar bu ülkelerin çoğunda tam tersi yönde, aksi istikamette gitmektedir. Çoğu ülke son zamanlara kadar emeklilik yaşını düşürmek için tedbirler almışlardır ancak şimdi 1960'larda ve 1970'lerde uyguladıkları emeklilik yaşına doğru yeniden bir artış planlamaktadırlar.

Genç bağımlı nüfus söz konusu olunca, bu düşük doğum oranlarıyla bu grup zaten küçük olacaktır. Yaşa bağımlı olarak yapılan tesisler kolaylıkla diğer amaçlarla kullanmak için dönüştürülebilir, okullar gibi. Daha ileri giderek diyebiliriz ki yeni okulları kolayca diğer tesislere dönüştürülebilecek esneklikte inşa etmek çok mantıklı olacaktır. Ve bu beni göç konusuna götürür.

Göç, çoğunlukla yaşlı nüfusla başa çıkmanın bir yolu olarak görülmüştür. Gerçek şudur ki göçmenlerin potansiyel olarak düşük doğumlu ülkelere çekilmesi ihtimali çok yüksektir ve bu kolaylıkla yapılabilir. Aslında bu ülkelere göçmen akışını sınırlandırmakta zorluk çeker. Düşük doğumlara sahip bir ülke için, yukarıda saydıklarımdan herhangi biri için, göçmenler yolu ile

nüfusunu arttırmaya çalışmak oldukça basittir. Bu, emeklilik sistemini ve diğer sistemleri değiştirmekten çok daha kolay gibi görünmektedir.

Şimdi sizi biraz önce söylediğim düşük doğumlarla ilgili endişelerin, yaşayan kişi sayısı ile ilgili değil, belli bir milliyetteki, etnik ya da kültürel gruptaki insan sayısı ile ilgili olduğu konusuna geri götürmeme müsaade edin, bu bir ikilemdir. Çok düşük doğumların olması durumunda, büyük göç dalgaları sosyo-kültürel olarak tanımlanacak bir nüfusun yapısında, çok büyük dönüşümlere neden olacaktır ve halk bu tür hızlı değişimlere güçlü bir tepki gösterir.

Buradaki garip durum şudur ki siz analizci olarak, burada Yale'in bir dersliğinde oturup, neden daha çok göçmen alarak bu sorunun halledilmediğini düşünebilirsiniz. Halkın artan ya da büyük ölçekli göçlere şiddetli karşı çıkması tam da düşük doğumların olduğu durumlarda yaşanır. Bazı örnekler vardır ki göçmenler, yerlilerle aynı ya da benzer kökten olabilir. İşte bu durumlarda göçmen karşıtlığı daha az olabilir ve size bunun birkaç örneğini verebilirim.

Örneğin, savaş sonrası dönemde Doğu Almanların Batı Almanya'ya göç etmesi gibi. Ya da Almanların, Alman olarak isimlendirilen—Volga Almanlarının—Rusya'dan Almanya'ya oldukça tartışmalı göçü, fakat ataları 300 yıl önce Almanya'dan ayrılmış olmasına rağmen onlar Alman olarak isimlendirilir. Fransız İmparatorluğu'nun çöküşünden sonra çoğunlukla Afrika'daki Pied Noir'lerin (Cezayir'de yerleşmiş Avrupalı) Fransa'ya göçü, ve "dönüş"—bunun biraz düşünün, Kuzey Afrika'daki Yahudilerin yeni İsrail devletine "dönüşü", İtalyanların, daha doğrusu Arjantinli İtalyanların İtalya'ya dönüşü, Japon kökenlilerin, Brezilya ve Peru'daki Nisei'lerin Japonya'ya dönüşü, Angola'daki koloni yerleşmecilerin Portekiz'e dönüşü, işte bütün bu geriye gelen göçler daha az tartışmalı olanlardır.

Sanırım belli bir düzeydeki göçün çok da tartışmalı olmadığını söyleyebiliriz. Bu durum insanların şiddetle göçmenlere karşı olması durumu değildir; bu sayılarla ilgili bir durumdur. Bu beni, eğer şunu biraz ileri itebilirsem-- Jacques Chirac'ın size göstermek istediğim bir sözüne götürür. Şuradan okumanızı isteyeceğim, gördüğünüz gibi Chirac bunu 2004'te söyledi—nüfusun sayısının 2004'te kaç olduğunu biliyoruz—fakat Avrupa 2004'te boş olacaktı. O bunu 1984'te söylemişti ve demografların öğrendiği bir şey vardır ki hayatta olacağınız bir zaman dilimi için asla tahminde bulunmayınız çünkü neredeyse kesinlikle yanılacaksınız. Chirac kesinlikle yanılmıştı.

Şimdi size bir çalışmadan bahsetmek istiyorum ve bu, bugün benim son bahsedeceğim konu olacak. Bu çalışma düşük doğumlu toplumlarda, bu düşük doğumları göçlerle telafi etme sorununu ele almaktadır. Çalışma Birleşmiş Milletler Nüfus Bölümü tarafından 2000 yılında yapılmıştır. Avrupa'da düşük doğumları telafi etmek için kaç göçmene ihtiyaç olduğunu soruyordu. Yanıt: Çok fazla. Bu Birleşmiş Milletler Nüfus Bölümü'nü şaşırtmadı, *The New York Times* gazetesini şaşırttı ve 2001'de bu çalışmayı yayınladı—ya da 2000'de, sanıyorum Ocak 2000'di, *The Herald Tribune*'de buna yer verdi, vs.

Bu çalışmanın neden 2 Ocak 2000'de yayınlandığının hikâyesi hakkında biraz bilgim var ve bunu size anlatabilirim; çünkü bu, basının nasıl çalıştığını gösteren bir hikayedir. Bu çalışma bilfiil gazeteci Barbara Croset tarafından yapılmış ve aylar önce

dosyalanmıştı, yayınlanmamıştı; sonra yılbaşı gününün ertesinde ortalıkta pek haberin olmadığı bir günde, 2 Ocak'ta nöbetçi editör 'oh, altı ay öncesinden şu hikaye vardı, hadi gazeteye onu basalım' dedi. Böylece bu hikayeyi bastılar, zaten haber yazılmış ve edit edilmişti. Buradaki başlığa dikkat edin, alt başlığa, 'Aynen Amerikanın Yaptığı Gibi' bunun değişik Avrupa ülkelerindeki milliyetçiler tarafından nasıl görüldüğünü tahmin edebilirsiniz. Avrupa, göçmenler tarafından inşa edilen bir geleceğe bakmaktadır, Aynen Amerikanın Yaptığı Gibi.

Buna olan reaksiyonu BM Nüfus Bölümü başkanı bana tek kelime ile tarif etti: "kargaşa." Gazete yöneticileri haberin yayınlanmasından hemen sonra neredeyse Avrupa'nın her köşesindeki gazetelerden telefon almaya başladılar. Bileşmiş Milletler Genel Sekreteri, Avrupa ülkelerinin çoğu tarafından arandı, hükümetler tarafından, ve doğal olarak Genel Sekreter, Nüfus Bölümünü aradı ve 'lütfen çalışmayı bize gönderin' dedi.

Gerçek şuydu ki ortada herhangi bir çalışma yoktu. Orada Genel Kurulda gündeme gelir düşüncesi ile bir zarf arkası hesaplama yapılmıştı ve bir sayfalık bir konuşma notu hazırlanmıştı. Yaptıkları şey bir basın bülteni hazırlamaktı, sanırım 2 sayfa bir şeydi, zarf arkası hesaplamayı özetliyordu. Sonra birkaç gün sonra işte *Le Monde*'ün yazısı, işte basın bülteni de şurada. Sanırım *Le Monde* şurada ve *Le Monde* basın bülteninin başlığının sonundaki soru işaretini kaldırdı. Şurada gördüğünüz gibi basın bülteni "Yer Değiştiren Göçmenler Azalan ve Yaşlanan Nüfusa Çözüm müdür?" ve *Le Monde* bunu şöyle çevirdi "Yer Değiştiren Göçmenler Azalan ve Yaşlanan Nüfusa Çözümdür."

Avrupa'da aniden önemli bir konu gündeme gelmişti, şurada *Le Figaro* var, Avrupa'yı alarma geçiren rapor, bülten tercüme edilmişti—Sanıyorum şurada da bir *Economist* makalesi var. Şurada da *Figaro*'dan bir karikatür var, şunu söylüyor Avrupa ile Birleşmiş Milletler arasındaki mesafe ne kadardır, vs. bir kadın ve erkek bunun üzerine konuşuyorlar. Şurada da *Economist* var, daha az ve buruşmuş Avrupalı var—Almanya'nın önde gelen bütün gazeteleri hikayeye yer verdi, Belçika, İspanya, İtalya, ve Fransızların ana televizyon kanalı çalışmanın yazarı ile röportaj yapmak üzere Birleşmiş Milletlere ekip gönderdi.

Halen ortada bir çalışma yoktu. Ortada olan şey, sadece o sizin de gördüğünüz basın bülteniydi. Bazı sebeplerden dolayı Genel Sekreter şimdi bu çalışmanın yapılması gerektiğini düşündü ve çalışma işte o zaman yapıldı. Sonuçta Avrupa basını BM'nin çalışmasını ya da basın açıklamasını Avrupa ülkelerine daha fazla göçmen kabul etmeleri yönünde bir öneri olarak yorumladı. "Birleşmiş Milletler Avrupa'nın gelecek 50 yılda nüfusunu ve işgücü sayısını korumak için çok daha fazla göçmen kabul etmesi gerektiğini önerecek yeni bir rapor hazırlamaktadır". Çalışmayı çok hızlıca yaptılar. Çalışma böyle söylemiyordu. İşte o basın bülteninden sonra yayınlanan makalelerin envanteri budur.

Aslında ne bulmuşlardı? Yaptıkları şey şuydu; tahmii 2050 senaryoları geliştirdiler ve diğerleri arasında şu soruları sordular, anahtar ülkeler toplam nüfuslarında azalmayı önlemek için kaç tane göçmene ihtiyaç duyacak, doğumlarla ilgili öngörülerinin doğru olduğunu kabul edersek, 15-65 yaş arasındaki nüfusu sabit tutmak için, bakın burada yine 15-65 yaş sınırları söz konusu, ve çalışan yaştaki insanların 65 yaş

üzerindekilere oranını ifade eden destek oranını sabit tutmak için ne kadar göçmen almaları gerekecektir?

Son olarak ki bir bakıma en önemlisi buydu, buldukları rakamlar şunlardı: Almanya'nın 2050'ye kadar 118 milyon göçmene ihtiyacı olacak ve o zaman Alman sınırlarında yaşayan insanların % 80 i bu göçmenler ve onların torunları tarafından temsil edilecektir. İtalya'nın 120 milyona ihtiyacı olacak ve oranını şurada görüyorsunuz, Nüfusun % 80'i göçmenler ve onların soyundan gelenlerden olacaktır. Ve A.B.D., A.B.D bile 593 milyon göçmen alması gerekiyor ve daha yüksek doğum oranlarına rağmen % 73'ü göçmenler oluşturacaktır.

Buradaki ikilem şudur ki, ekonomik bakış açısı ile ya da Yale'in lisans öğrencileri olarak sizin bakış açınızla eğer düşük doğum oranını yüksek göçmenlerle bir arada düşünürsek, göçmenler alternatif ya da tamamlayıcıdır, işçidir, belli kabiliyetleri vardır, bu kabiliyetleri bu ülkelere getiriler, vergi öderler, yaşlıların emekliliklerini sübvans ederler. Fakat halk göçmenleri insan olarak görür, onların da kültürleri, dinleri, siyasetleri, dilleri vardır. Böylece eğer doğumlar düşükse, göçmenlerin kabul görme ihtimali doğumların yüksek ya da daha yüksek olması durumuna göre daha azdır. Ancak bizim gibi elit grupta olanlar olaya daha ekonomik bir açıdan bakarlar. Sanırım bu gruba bir anket yapsak, artan göçmenlerle ilgili bizim düşüncemiz normal halka göre daha pozitif olurdu.

Bunun sonucu gerçekten bilinemez. Uluslar arası ilişkilerle ilgili çok fazla sıcak tartışma vardır ama ufukta konuyu aydınlatacak bir ışık yoktur. Bununla ilgili veriler zayıftır, doğumlarla ilgili veriler daha çok daha iyidir, ölümlerle ilgili veriler ise demografik verilerin en sağlam olanıdır. Doğum verileri ikinci en iyi verilerdir, göçlerle ilgili veriler açık ara en kötü verilerdir. Veriler oldukça zayıftır ama yine de 200 milyon uluslar arası göçmen olduğunu düşünmekteyiz ve son 15 yılda sayı yaklaşık olarak 2/3 oranında artmıştır, yıllık 2.3 milyon artmaktadır. Bütün bunları üst üste koyarsanız, bunlar nereye sığar? 200 milyon dünyadaki en kalabalık beşinci nüfus olurdu, bu önemsiz bir rakam değildir, ama yine de dünya nüfusuna oranla küçük bir kısımdır, % 3 gibi ya da daha az. Dünyada on milyonlarca göç eden insan vardır fakat çoğu, insanların büyük çoğunluğu göç etmez, ancak siz yine de uluslararası göçlerle ilgili bütün bu ikilemleri aklınızda tutun.

Gerçek anlamıyla, A.B.D 2 000 yılında 35 milyonla en fazla yabancı doğumlu nüfusa sahip ülkedir ve onu Rusya Federasyonu izlemektedir. Şurada, eğer okuyabilirsiniz, sanırım okuyabiliyorsunuz, yabancı doğumlu nüfus bakımından A.B.D'yi görüyorsunuz en yukarıda, sonra Rusya Federasyonu ve sonra çok daha küçük oranlarla diğer ülkeler geliyor. Eğer nüfusun yüzdesi olarak ele alırsanız size az önce gösterdiğimden başka bir tabloyla karşılaşsınız [ülke sıralamaları olarak].

Basra Körfezi ülkeleri en fazla uluslar arası göçmen ya da yabancı oranına sahip ülkelerdir. Bu büyük ölçüde, çok büyük sayıda, A.B.D ile kıyaslayınca küçük ama yine de büyük sayıda uluslar arası göçmene karşı küçük bir yerli nüfusa sahiptir. Onların göçmenlerinin çoğu geçici işçilerdir, o ülkede kalmalarına müsaade edilmediğinden göçmen sayılmazlar. Birleşik Arap Emirliklerini ve Katar'ın nüfusunun % 75'i ve Kuveyt'in yarısı yabancı doğumludur. Burada Ürdün'deki Filistinlileri nasıl sayacağınıza bağlı olarak, eğer onları da uluslar arası göçmen sayarsanız İsrail ve Ürdün'ün % 40'ı yabancı doğumludur.

Sonra yabancı doğumlu nüfusun yüksek oranda olduğu bir kaç Avrupa ülkesi gelir ama bunlar çok küçüktür, Lihtenştayn gibi. Fakat genel anlamda konuşursak, yüksek oranlar küçük ülkelerde görülür ve ülke sıralamalarını gösteren tablo şuradadır. Okuyup, okuyamayacağınızı bilemiyorum, Birleşik Arap Emirlikleri, Kuveyt, Ürdün, İsrail, Singapur, Umman, Estonya, Suudi Arabistan, Lituanya, İsviçre, Avusturya, Yeni Zelanda, Gabon ve Kanada. Gördüğünüz gibi büyük ülkeler genellikle bu ülke sıralamalarında yer almazlar.

Eğer nüfusu 50 milyon ve daha fazla olan ülkelere bakarsanız, yani şimdi çok nüfuslu ülkelere konuşmaya başladık, yabancı doğumlu nüfusun oranı bunlardan sadece üçünde % 10'u aşar: Ukrayna, A.B.D, ve Fransa. Rusya Federasyonu ve Almanya'da bu sınıra yakın, onun için bu ülkeleri de alalım, fakat % 5'i aşan pek başka ülke de yoktur.

Düşük doğumların göçlerin armasına neden olacağını söylemişim ve bunu destekleyen işverenlerin ihtiyaç duyduğu işgücünü karşılamak akla yatkın argümanlar vardır; daha fazla ekonomik entegrasyon gerçekleştikçe daha fazla uluslar arası göç kaçınılmaz olacaktır, ve göçmenler muhtemelen sürdürülebilir olmayan emeklilik sistemini finanse edeceklerdir; emeklilik sisteminin masraflarını ödeyeceklerdir. Aynı şekilde mantıklı karşı argümanlar da vardır ve bunlara siz kendiniz karar vereceksiniz. Sanırım burada neyin doğru olduğu ve hangi yönde düşünmek gerektiği konusunda kimse sizi ikna edemez.

Buradaki argümanlardan birisi şu olabilir: düşük doğumlar muhtemelen geçici olacaktır, kamuoyu karşıtlığı, uluslar arası göçlerin çok yüksek boyutlara ulaşmasını engelleyecektir ve bütün bunlar emeklilik sisteminin yeniden yapılandırılmasına sebep olacaktır ve ben bunda sıkıca kenarda dururum. Kenarda durmak acı vericidir ancak böyle durumlarda kesin doğru olan bir pozisyon olduğunu düşünmüyorum.

İşte size özet ve sonuçlar: çok düşük doğumlar şimdi oldukça yaygındır ve daha da yayılmaktadır. Sanıyorum, en son baktığımda, lütfen burada bana atıf yapmayın, en son baktığımda eğer Çin'i saymazsanız, çünkü Çin her şeyi altüst eder, dünya nüfusunun % 20'si oradadır, dolayısı ile biraz tutucu düşünelim ve yenilenme oranının altında olan Çin'i dışarıda tutalım. Çin'i saymazsak, dünya nüfusunun % 40'ı yenilenme seviyesinin altında doğumlara sahip ülkelerde yaşar ve bu gittikçe artmaktadır. Eğer Çin'i dahil edersek dünya nüfusunun % 60'ı bu tür ülkelerde yaşar.

Şunu biliyoruz ki bu düşük doğum oranları, aslında şimdiki kadar da düşük olmayan oranlar abartılı bir alarma ve milliyetçi tepkilere neden olmuştur. Doğum oranları gelecekte artabilir, onu durduracak herhangi bir şey yok. Sosyolog, antropolog ve demografların çoğu doğumların artacağını düşünmez, fakat bunu bilmenin kesin bir yolu da yoktur. Bunu bilebileceklerini sanmıyorum, ama ben de pekala yanılıyor olabilirim.

Liberal demokrasilerde doğum oranlarını kanunlarla arttırmak çok zordur. Düşük doğumlardan ortaya çıkan sorunların çözümü çoğu kere göçmenlerle çözülmeye çalışılmıştır, ancak bunlar da çok etkili değildir. Ayrıca bu da kendi ısrarlı bir muhalefeti ortaya çıkaracaktır. Son nokta şudur, ve bununla bitireceğim, adapte olabilen toplumlar; yukarı, aşağıya ve yatay olarak değişen yaş yapısına adapte olma

kabiliyeti olan, yeterince esnek toplumlar gelecekte daha müreffeh olacaktır. Teşekkür ederim.

Profesör Robert Wyman: Sanırım soru almak için, vaktimiz var – sorusu olan varmı?

Dr. Michael Tietelbaum: Bazı sorular olmak zorunda çünkü değindiğim şeylerden bazılarını açıklamadım.

Profesör Robert Wyman: Benim başlamama izin verin ve işte size önemli bir soru.

Dr. Michael Teitelbaum: Tamam.

Profesör Robert Wyman: Sanırım bununla ilgili bütün bir ders var, çok sayıda teoriler var, soruyu daha özenerek soracaktım ama işi basit tutalım. Japonya ve Singapur'daki çok düşük doğumların sebebi sizce nedir?

Dr. Michael Teitelbaum: Ne kadar süremiz var? Bununla ilgili çok çeşitli teoriler vardır. İkinci Demografik Geçiş Teorisi adını verdiğimiz bir teorik yapı vardır ve düşük doğumları toplumların sekülerleşmesi, evlilik ve çocuk doğurma ile ilgili davranışlarını kontrol eden dini toplumsal kontrolün ortadan kalkması, kadınların gittikçe artan şekilde iş gücüne katılımı, kadınların iş gücüne katılımının doğumları, çocuk doğurmayı ve çocuk bakımını etkilemesi ve kısaca modernizasyon diyebileceğiniz bir sürü diğer faktörler.

Bu teorik bakış açısı ile gelişmiş toplumlarda düşük doğumlar sürekli ve kaçınılmaz bir durumdur. Bu tür toplumlardan hiç biri yenileme oranına yaklaşıp, onu aşamayacaktır—belki aşarlar, aşabileceklerini sanmıyorum ve bu toplumlarda hayatı boyunca çocuk sahibi olmayan çok kadın olacaktır, düşük evlilik oranları, eğer evlenmeksizin insanlar sorunsuz bir şekilde beraber yaşıyorlarsa neden evlensinler ki, toplumsal, kültürel ve yasal açıdan evliliğin bütün faydalarından yararlanabiliyorsa neden evlenmek zahmetine katlansın ki?

Bunu özellikle Kuzey ülkelerinde görürsünüz, orada nüfusun çok yüksek bir oranı, özellikle kadınların, erkeklere de bakabiliriz ama kadınlar bir bakıma doğumları yapanlar olduğu için onlara bakacağız. 30 yaşındaki kadınların yüksek bir yüzdesi hiç evlenmemiştir ve hiç de evlenecek gibi görünmemektedirler. Çok yüksek birlikte yaşama oranı vardır, ve İsveç'i ele alırsak bu şartlarda doğumlar düşük seviyelerden yükselmeye başlamıştır ve bu durum İkinci Demografik Geçiş Teorisini savunanlara bazı teorik sorunlar yaratmaktadır.

Bunu bu şekilde açıklayamayız. Hayat çok fazla karmaşıktır ve kolektif olarak doğumlarla ilgili davranışlar bu gibi şeyleri açıklayamayacak kadar karmaşıktır. Eğer örneğin Japonya'yı ele alırsak, 20'li yaşlardaki kadınlar arasında evlilik oranları çok düşüktür. Evlilik davranışları bakımından İsveç'e benzer fakat evlilik dışı doğumları karşılaştırdığımızda Japonya ile İsveç arasında çok büyük farklar vardır. Eğer doğru hatırlıyorsam Japonya'da evlilik dışı doğumların oranı % 2, İsveç'te ise neredeyse % 50'dir. Yani kabaca benzer evlilik durumları vardır fakat kolektif olarak İsveç'te Japonya'ya göre çok daha yüksek doğumlar söz konusudur. İtalya, bir Avrupa ülkesi,

bu bakımdan diğer Avrupa ülkeleri olan İsveç ya da Almanya'ya değil Japonya'ya benzer.

Öğrenci: Medyada bu durum sizin bahsettiğiniz ölçüde bir kriz olarak ele alınmaz, en azından Amerika'da terörizm, savaş ya da sağlık hakkında daha fazla haber vardır. Hükümet içerisinde bu ne kadar önemsenen bir durumdur ve ne zaman öncelikli bir konu haline gelmiştir?

Dr. Michael Teitelbaum: A.B.D, benzer ülkelere göre daha yüksek doğum oranlarına sahiptir. Doğum oranı yenilenme oranına çok yakındır, en son baktığımda 2.0 idi, yenileme oranı 2.1. Bu oran İtalya'da 1.1, Japonya'da 1.3 tür. Böylece konu siyasal elit kesim arasında burada oralarda olduğundan daha az endişe kaynağıdır. Ancak Amerika'da olan ve diğerlerinde olmayan şey şudur ki Amerika'da geniş bir 'bebek patlaması' kuşağı vardır. Amerika'da büyük bir bebek patlaması vardır ve sanırım daha önceki derslerinizde bunu konuştunuz ya da konuşacaksınız. A.B.D, Kanada, Avustralya, ve Yeni Zelanda 2. Dünya Savaşı sonrasında gerçekten bebek patlaması yaşayan 4 ülkedir. A.B.D'nin durumunda doğumlar yenilenme oranının aşağısından 3.7'ye ulaşmıştır, yani neredeyse iki katına çıkmıştır.

Doğumlar 1957'de tavan yaptı ve 1965'ten sonra hızla azalmaya başladı, fakat bu zaman diliminde eğer öyle demek isterseniz bir bebek patlaması dönemi vardı, 1947'den 1965'e kadar olan sürede doğanlar şimdi yasal emeklilik çağına gelmiştir ve bu şişkinlik 65 üstü yaş grubunda olanların sayısını yaklaşık 20 yıl boyunca hızla arttıracaktır çünkü bunlar yaş yapısı içerisinde en yaşlı kısma doğru yavaş yavaş hareket etmektedir. Bunu söylemişken, Amerikan hükümeti Sağlık Siteminde temel bir kriz oluşturacak artan sağlık harcamalarını kontrol edemeyeceğini ispat etmiştir. Bunu tereddütsüz bir şekilde tahmin edebilirim. Ne olacağını, bununla nasıl başa çıkılacağını bilmiyorum ama bunun büyük bir kriz olacağını biliyorum. Evet, hanımefendi?

Öğrenci: Kısaca, nüfustaki yaygın azalma hatta hızlı azalmanın toplumsal ve çevresel endişeleri ele almadığını savunan teorisyenlere ne yanıt verebilirsiniz, bu tür şeylere ne dersiniz?

Dr. Michael Teitelbaum: Evet, ben bu konularda tam olarak kenarda durmayı tercih ederim. Sanıyorum ki hızlı nüfus artışı ve hızlı nüfus azalmasının her ikisi de toplumlar için sorunlar yaratır. Bu toplumlarda yaşla ilişkili çok fazla şey vardır, devlet okullarının sübvansiyonu, sağlık harcamaları ve diğer şeyler, hızlı değişim bunların hepsinde sorunlar meydana getirecektir. Sanırım şunu demek istiyorum: Toplumlar için genellikle yavaş olan değişimlere ayak uydurmak daha kolaydır.

Çevrecilerin düşündüğü gibi dünya nüfusunun şu an bulunduğu altı küsur milyardan, çevrecilerin düşündüğü taşıma kapasitesi sınırına kadar ki bu da oldukça spekülasyon bir hesaplama, düşmesinin istenen bir durum olup olmadığı gibi tartışmaları hiç kimsenin çözebileceğini sanmıyorum. Bu tür tartışmalarda her iki yönde de güçlü argümanlar geliştirilebilir.

Benim kendi düşüncem şudur ki doğum oranları yenilenme seviyesinden % 10- 15 yukarı ya da aşağı olursa, % 50 aşağı ya da yukarı değil, fazla azalıp, çoğalmazsa, çünkü fazla azalıp, çoğalmalar 75-100 yaş arasındaki yaş yapısında her türlü

salınımına sebep olur ve toplumlar için sorundur. Fakat her şeyde muhtemel bu tür uzun soluklu, yavaş değişen ama güçlü şeyler için ılımlılık düstur olmalıdır.

Demograflar --demografi—Sanırım demografi yeryüzündeki tektonik levhalar gibidir, seçimler, ekonomik çöküşler, ya da ekonomik patlamalara göre çok yavaş hareket eder, yavaş hareket eder ama arkasında çok büyük kararlı bir güç vardır. Yani eğer kaçabilme şansınız varsa tektonik levhaların arasında kalmayı istemezsiniz. Başka bir el gördüm, evet beyefendi?

Öğrenci: Kanun açısından bakarsak, özellikle de A.B.D için, bütün yaşayan Amerikalılar eşit midir, ya da ekonomik ya da diğer şartları dikkate alır mısınız?

Dr. Michael Teitelbaum: Kimin perspektifinden?

Öğrenci: Hükümet, ya da son zamanlarda bununla ilgili her kim çalışıyorsa.

Dr. Michael Teitelbaum: Yani, hükümetin beyni yoktur, hükümetin demek istiyorum--

Öğrenci: Sizin açınızdan, bütün yaşayan bireyler eşit midir, ya da--

Dr. Michael Teitelbaum: Bunun ekonomiye bağımlı olduğunu söyleyebilirim.. Eğer seçmek zorundaysanız, bu kişisel bir yorumdur, eğer seçmek zorundaysanız, diyelim ki çok kabiliyetli bir grup göçmen ve kabiliyeti olmayan bir göçmen, diyelim ki okur-yazar olmayan göçmenler, ve bunlar bir topluma katılıyorsa ve bu toplum da da insanlar okur-yazar değilse bu çok fazla sorun oluşturmayacaktır. Fakat bunları ekonomik sürdürülebilirlik ve kararlılık içerisinde olabilecekleri bir topluma getirirseniz bunların okur-yazar olması gerekmektedir. Bu toplumda doğru-dürüst yaşayamayacak büyük göçmen gruplarını böyle bir topluma getirmek iyi bir fikir olmayacaktır.

Bu, göçmenlerin doğası ve özellikleri ile onların arasına katıldıkları toplumun ekonomisinin doğası ve özelliklerine bağlıdır. Hükümetler—eğer bana A.B.D ve İngiltere hükümetlerinin bu konudaki pozisyonunu sorarsanız, gerçekten bir pozisyonları yoktur. Bu sadece bazı ilgi gruplarının itmesi ve çekmesi ile ve her ne zaman bu itme çekmenin sonlanması gerçekleşirse, işte hükümet politikası o olur, fakat bu politika üzerinde doğru dürüst düşünülmüş bir politika değildir.

Sanırım başka bir el gördüm, ama zamanımız doluyor,

Profesör Robert Wyman: Zaman doldu.

Dr. Michael Teitelbaum: Tamam, iyi.